

ŞALOM

Haftalık Siyasi ve Kültürel Gazete

שלום

Kurucusu Aram Leyon

biriken'den 'Kıyamete kadar kapattım kalbimi'

18 Ocak 2017 1795 görüntüleme Erdoğan MITRANİ Sanat

“Güzel prens Boysan’a”

2006 yılından bu yana beraber çalışan **Melis Tezkan** ve **Okan Urun**'un oluşturduğu **biriken**, projelerinde çoğunlukla kimlik oyunları, yerel-küresel ve kişi-mekân ilişkisi, sürekli değişim içinde var olmaya çalışan kırılğan özneler gibi konulara eğilen bir sanat topluluğu.

De Keuze International, Rotterdamse Schouwburg; Under The Radar Festival, La MAMA Theater; iDANS Festival, İstanbul Tiyatro Festivali, Ankara Uluslararası Film Festivali, Fransız Kültür Merkezi (İstanbul), garajistanbul, Talimhane, Zorlu PSM ve Galata Perform gibi festival ve mekânlarda oyunlar sahneleyen biriken, ürettiği videolarla da Festival Miden ve Les Instants Vidéo gibi festivallere konuk olmuş.

Bugüne kadarki sahne çalışmaları, kendi yazdıkları ‘**Şimdi Bizim Evin Yerinde Çukur var**’ ve ‘**Berberce Ölmek**’, **Özen Yula** metinleri ‘**Yakındoğu**’da İhanet’, ‘**Yala ama Yutma!**’, **Çehov** ve **Suvorin**'in metinlerinden uyarlanan ‘**Tatyana**’ ile **Koltès**'in ‘**Ormanlardan Hemen Önceki Gece**’ oyunlarından oluşmaktadır.

Melis Tezkan ve Okan Urun'un sanatsal birlikteliğinin en çarpıcı tarafı yaptıkları işlerin, sinemada **Dardenne**, **Coen**, **Wachowski** ve **Quay** Kardeşlerin başarmış olduğu düzeyde, iki kişilik bir kolektif çalışma sonucu çıkmış bile olsalar, tek kişinin elinden çıkmış gibi uyumlu olmasında.

Melis Tezkan ve Okan Urun'un yazıp yönettiği, gecedен; gecenin sırrı ve ifşayı birlikte taşıyabilmesinden esinlenen ‘**Kıyamete Kadar Kapattım Kalbimi**’, kavganın, korkunun,

aşksızlığın içinde kendilerini gecenin dönüştürücü gücüyle sınavanları sahneye taşıyor. Büyükşehrin ortasında unutulmuş bir pavyon, otoyolda bir bar ya da bir sığınak. Gecenin coşkusunu ve karanlığını üzerinde taşıyan üç kişi, kapının ardındaki felâketi şarkı sözleriyle avuturlar. Sanki hep oradadırlar. Hikâyeleri de şarkı sözleri gibidir. Her biri eksik, arızalı, örselenmiş hayatlarının kahramanlarıdır. Sonra yüzünde ölümün tebessümüyle bir dördüncü çıkagelir...

'Kıyamete Kadar Kapattım Kalbimi', kırılğan ruhların saklandığı bir mekânda kişisel ve kolektif felaketlerin üst üste bindirilmiş fotoğraflarını görme çabası; kalbin ince fay hatlarının, büyük ve küçük savaşların, ince ve kaba şeylerin ve giderek somutlaşan 'kayıp' hissimizin arabesk bir tercümesi.

Platform 0090, İstanbul Tiyatro Festivali, Vooruit Kunstencentrum ve SALT'ın ortak yapımcısı olduğu 'Kıyamete Kadar Kapattım Kalbimi', alıntıladığım tanıtım yazısından da anlaşılacağı gibi, bireylerin farkındalıklarını arttırmadığı sürece, yaşadıkları sistem içinde nasıl belirsizliğe sürükleneceğini ve hayatlarının kontrolünün ellerinden alınmasının sandıkları kadar zor olmadığını anlatan ilginç bir deneysel tiyatro örneği.

İlk kez 20. İstanbul Tiyatro Festivali'nde sahnelendiğinde, kimi tiyatro meraklısını şaşırtmış, hatta irkiltmişti. Benimse, **Şahika Tekand**'ın olağanüstü '**Godot**'sundan sonra en çok beğendiğim üç oyundan biriydi. Özellikle cinselliğe kompleksiz ve dürüst bakışı, '**hizmetliler**'in **Genet**'yi kısırlaştıran tavrından sonra ilâç gibi gelmişti.

Oyunlarında şimdiki zamanın muğlaklığını anlatmak için, dejenerasyon, uyumsuzluk, fiziksel olarak kendini harcama ve düşük teknoloji (low-tech) kavramlarını kullandıklarını belirtmiş olan biriken, 'Kıyamete Kadar Kapattım Kalbimi'yi de benzer deneysel biçimle, **Nicolas Marie** ve biriken'in sahne, **Nicolas Marie**'nin ışık, **Berk Çakmakçı**'nın müzik tasarımlarıyla sahneye taşıyor.

Oyuncu yönetimi mükemmel. **Defne Halman**'ın bildiğimiz geniş yorum yelpazesini de aşan pavyon şarkıcısı konsomatrisi müthiş. Okan Urun'un karakterin karmaşık cinsel kimliğine getirdiği çok yönlü, çok samimi, '**iz**'dekinden bile daha derin yorumu çok başarılı. **D22**'nin **Can Kulan**'ıysa olağanüstü. Anlatılır gibi değil, seyretmek gerek. Oyunun bir sürprizi de **Efecan Şenolsun**. Sahneye oyunun ortalarında giren genç oyuncu, **Pasolini**'nin '**Teorema**'sındaki Tanrı/Şeytan'ı anımsatan aşk ya da ölüm meleğine çok etkileyici bir yorum getiriyor.

Sadece mantığın değil, duyguların, gönlün gözü ve kulağıyla izlenmesi gereken şiirsel bir oyun.

Sakin kaçırmayın. 24 ve 25 Ocak tarihlerinde garajistanbul'da.

Oyun Salonu 'Ev'vel Zaman'

"Bir gün bir ev görüyorsun, ertesi gün bir bakıyorsun o ev yok olmuş. Bir gün önce geçtiğin sokak da yok oluyor bir gün sonra... Bir an için gözünü yumsan, arkana dönüp başka bir yana baksan, önünde duran şeyin ansızın kaybolduğunu görüyorsun. Hiçbir şey kalıcı değil (...) Bunlar son şeyler, birer birer yok oluyor, bir daha geri gelmiyorlar." (Paul Auster 'Son Şeyler Ülkesinde')

Gülce Uğurlu'nun yazıp yönettiği 'Ev'vel Zaman', İstanbul'un 'kentsel dönüşüm' sürecinde insanı, belleğe, hatıralara tutunmaya dair bir perspektifle ele alan bir çalışma.

Uğurlu'yu daha önce Türkiye ve Avrupa sahnelerinde adından sıkça söz ettirmiş olan 'Çirkin İnsan Yavrusu'ndan, 'Medeni Hali Kadın'dan ve 'İstenmeyen'den yazar ve oyuncu olarak tanıyoruz. 'Ev'vel Zaman' yönetmenliğini yaptığı ilk oyunu.

Şehr-i İstanbul 'kentsel dönüşüm' adı altında hızlı bir başkalaşım geçirmektedir; insanın karşısında belleğini yitirmemek için hatıralarına tutunmaya çalıştığı acımasız bir dönüşüm... 'Ev'vel Zaman', kentin ve sakinlerinin belleğinde, giderek silikleşmekte olan eve, hem içinden hem de dışından bakar.

Anneannelerinin ölümü; eskiden bir sayfiye kasabasıyken zamanla kentin ve şimdiki zamanın kıyısında kalan semtte büyümüş olan iki kız kardeşi, çocukluklarının geçtiği evde

bir araya getirir. Biri yıllardır dışına çıkmadığı mahallesinden uzaklara gidip merkezde 'dönüşüm'ün vadettiği yeni bir yaşamın, diğeri ise kentin karmaşasından uzaklaşarak anılarını saklayan bu eve sığınmanın hayalini kurmaktadır.

İki kardeş, anneannelerinden kendilerine miras kalan evi satıp, satmamak anlaşmazlığı içindeyken, evlerinin bulunduğu mahallenin de kentsel dönüşüm kapsamına alındığı haberi gelir. Üstelik dönüşümle ilgilenen müteahhitlerden biri, bu mahallede birlikte oturdukları, aynı okula gittikleri çocukluk arkadaşlarıdır.

Gündelik dertlerine gömülmüş olan bu iki kız kardeş, Anton Çehov'un 'Vişne Bahçesi'ndeki gibi değişimin bu denli yakında, hızlı ve kuralsız olduğunu kavramakta güçlük çekerler.

Oysa baş döndüren 'dönüşüm' giderek hızlanmakta, tüm bir kentin hafızasını mekânsızlığa mahkûm etmektedir. Önceden hep varoşlardakilerin başına gelen ve aşına olmadıkları için karşısında refleksiz kaldıkları, artık kapılarına dayanan bu gerçeklik, şimdi öncekiler gibi onları da yaşadıkları yerden, köklerinden ayrılmaya zorlamaktadır...

'Ev'vel Zaman' insan ve şehir arasındaki çok boyutlu ilişkiye bellek, insan, mekân üzerinden, yalın, etkileyici bir rejî ve Bedir Bedir, Funda Eryiğit ve Esme Madra üçlüsünün üst düzey oyunculuklarıyla yaklaşıyor. Meryem Bayram'ın dama tahtası desenli zemin üzerinde çok sayıda L şeklinde elemandan oluşan dekoru, oyunun dördüncü karakteri. Üç oyuncunun bu elemanlarla neredeyse sembiyotik bir ilişki kurarak oluşturdukları hareket düzeni sahnelenmeye müthiş bir devinim kazandırıyor.

Etkileyici bir metin ve çok ilginç bir sahneleme.

Ocak ayında her pazartesi Taşra Kabare'de.

Gizem Aksu'dan ilginç ötesi bir performans 'YU'

Sahnede dokuzlu bir mercek. Arkasında, yandan ve arkadan iki ışık merkezinin aydınlattığı yarı çıplak bir kadın bedeni. Kadının nefesleri dışında hiçbir ses yok. Kadının vücudunun merceklerden süzülen devinimleri seyirciye kimi zaman parçalanarak, kimi zaman baş aşağı dönerek yansıyor.

'YU', İstanbul'da yaşayan bağımsız dansçı, koreograf ve eğitimci Gizem Aksu'nun, iç organların hayata durmaksızın önerdiği organik bilgelik üzerine sinematografik performansı.

Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü ile MSGSÜ Devlet Konservatuvarı Çağdaş Ana Sanat Dalı'ndan onur dereceleriyle mezun olan, hâlen Çağdaş Dans ASD'da yüksek lisans eğitimine devam etmekte olan Aksu, 'YU'nun broşüründe araştırmanın, iç organların 'ne'liği ile değil de, iç organların yaşamla kurdukları karmaşık ilişkisellelikle ilgili olduğunu belirtiyor.

'YU'nun konseptini, yönetmenliğini ve performansını üstlenen Gizem Aksu, iç organların hayata hiç durmadan önerdiği arkaik, organik ve spontan bilgelikte bedeni duyumsama, hissetme ve hareket ettirmenin izine düşen cesur, ilginç ve müthiş etkileyici bir çalışma yapmış.

Anlatılması değil, izlenmesi gerek. 21 Ocak saat 19.00'da Moda Sahnesi'nde.

Mutlaka izleyin derim.

Hepinize iyi seyirler.